

ORLY & HOLUBICE

Kunsthalle Bratislava (KHB) v auguste uvedie rozsiahlu medzinárodnú výstavu s názvom *Orly & holubice*, ktorá predstaví výber diel slovenských a nemeckých vizuálnych umelcov a umelkýň. Výstavný projekt vznikol v kooperácii s Goetheho inštitútom v Bratislave pri príležitosti jeho 25. výročia pôsobenia na Slovensku. Kurátorsky ho zastrešila Lenka Kukurová, ktorá pre KHB pripravila už viaceré výstavné projekty, vrátane *Fem(inist) Fatale*, *Strach z neznámeho*, či nedávnej samostatnej prezentácie *Tomáša Rafu* a *Omar Mirza*.

*„Pomocou komunikácie dokážeme riešiť konflikty, no jej zlyhanie spôsobuje väčšinu nedorozumení. Národná, alebo miestna kultúra nevzniká dominanciou, ale je založená na vzájomnom ovplyvňovaní, vstrebávaní, selektovaní a vysielaní – teda na fungujúcej komunikácii. Komunikácia medzi rôznymi kultúrami je hlavnou myšlienkou výstavy *Orly & holubice*, ktorá prezentuje diela súčasných slovenských a nemeckých umelcov a umelkýň.“*, píše v sprievodnom texte kurátori Kukurová a Mirza.

Výstava tiež tematizuje kultúrnu výmenu, ktorá býva často oslavovaná i zatracovaná. Vyhrotená debata, v ktorej na seba narážajú predstavy o čistote národnej identity s diskusiou o pozitívach a negatívach multikultúrneho miešania, je rovnako prítomná v Nemecku, ako aj na Slovensku, kde je pomerne nová. Kultúrna výmena nastoľuje komplikované otázky národnej identity a vlastenectva. Aká je podoba národnej identity v súčasnosti a ako na ňu vplývajú rôzne symboly? Dokážeme sa pozitívne identifikovať s národom bez nacionalistických a xenofóbnych nánosov? Aj súčasné umenie vie byť prostriedkom medzikultúrnej komunikácie – nie stretu, ale stretnutia kultúr. Výstava reaguje na tieto témy kriticky, no aj s humorom, hravou a otvorenou formou. Snahou dvojice kurátorov je napomôcť divákovi k otvorenejšiemu vnímaniu tejto problematiky.

Názov výstavy *Orly & holubice* je inšpirovaný vplyvom týchto operencov na tvorbu národných symbolov. Národná a štátna symbolika vždy vzniká v konkrétnom čase a priestore a jej význam je pohyblivý. Rovnaké symboly môžu byť v rozličných súvislostiach vnímané ako kladné, neutrálne, či celkom naopak ako záporné.

Problematike symbolov sa venujú aj vystavujúci umelci. Erik Sikora, ktorý k nej pristupuje hravo a kreatívne, sa pomocou videoinštalácie pokúša redefinovať imidž Slovenska. Autorov svojský absurdný humor je paródiou na marketingové stratégie, ktoré sa snažia predat' abstraktné kultúrne hodnoty – či už vo forme gýčových suvenírov, alebo umelo konštruovaných národných mýtov. Návštevníci si na výstave môžu zakúpiť suveníry s týmto autorským imidžom Slovenska, ktoré Sikora vytvoril špeciálne pre Kunsthalle. S historicky zaťaženým symbolom orla/orlice pracuje Uli Westphal, ktorý vo svojom videu zbavuje symbol orla ideologických nánosov. Motív vlajky ako štátneho symbolu vo svojich dielach reflektujú Anna Witt či Nasan Tur. Nemeckí umelci a umelkyne sa zaoberajú najmä témami zjednotenia Východného a Západného Nemecka, hrou s národnými symbolmi, pravicovým extrémizmom, smerovaním Európskej únie a pod.

Časť vystavujúcich vytvorila nové diela priamo na podnet projektu *Orly & holubice*. Monika a Bohuš Kubinskí siahli po motíve holubice, no v tomto prípade nie je spájaná s proklamovanou slovenskou mierumilovnou povahou, ale s holubníkom ako symbolom chaosu. Ivana Šáteková vytvorila kresby inšpirované výsledkami internetovej ankety „Ako by vyzerala Európa, keby Nemecko vyhralo druhú svetovú vojnu?“. Do ankety sa diváci môžu zapojiť počas trvania výstavy priamo na mieste.

Na obdobie spoločenskej transformácie v 90. rokoch 20. storočia, ktorá do značnej miery určila aktuálnu podobu politickej reality na Slovensku i v Nemecku, reagujú diela Stana Masára a Henrike Naumann. Masár do priestoru galérie situuje stánok poštovej novinovej služby, dôverne známy zo slovenského verejného priestoru, kde si návštevníci môžu prelistovať dobovú tlač. Videoinštalácia Naumann je rekonštrukciou domácich videí z 90. rokov, ktorú môžu návštevníci vzhliadnuť v „bytovom“ interiéri zariadenom v dizajne konca minulého storočia.

Výstava *Orly & holubice* netradične vystupuje z galerijných priestorov von a je obohatená o diela umiestnené vo verejnom priestore. Na priečelí Domu umenia pozornosť pútajú veľkoformátové tlače slávneho nemeckého umelca Hansa Haackeho, ktoré reflektujú tému národa a jeho problematickej definície. Dielo bolo vystavené aj na prestížnej prehliadke documenta 14 (Kassel, Atény) v roku 2017. Priamo pred vstupom do hlavnej budovy KHB je inštalovaný obytný prívies, ktorý výtvarník Tomáš Džadoň pretvoril na tradičnú slovenskú drevenicu s dokonalou ilúziou folklórnej izby, do ktorej môžu návštevníci vstúpiť.

Môže byť kultúra sprostredkovateľom solidarity a tolerancie? Môže súčasné umenie nahradiť tzv. nacionalistický gýč pozitívnou sebaidentifikáciou? Dokáže umenie poskytnúť polarizovanej spoločnosti priestor na komunikáciu? Prostredníctvom dešifrovania tradícií, kliše a paródií sa výstava stáva miestom zrozumiteľným pre každého, komu nie je ľahostajné, v akej spoločnosti žije.

ORLY A HOLUBICE

Vystavujúci umelci a umelkyne: Ulf Aminde (DE), Tomáš Džadoň (SK), Hans Haacke (DE), Monika & Bohuš Kubinskí (SK), Stano Masár (SK), Jarmila Mitríková & Dávid Demjanovič (SK), Henrike Naumann (DE), Erik Sikora (SK), Ivana Šáteková (SK), Anna Tretter (DE), Nasan Tur (DE), Uli Westphal (DE), Suse Weber (DE), Anna Witt (DE)

Kurátori: Lenka Kukurová & Omar Mirza

Vernisáž: štvrtok 16. augusta od 18:00 do 20:00 na 1.poschodí KHB

Trvanie: 17. august – 28. október 2018